

RAPORT BRANŻOWY

13 grudnia 2024

RESTAURACJE (56.10 wg PKD 2007)

W skrócie

- Od czasu zakończenia pandemii liczba funkcjonujących w Polsce restauracji i barów systematycznie rośnie. Według danych GUS, na koniec 2023 r. działało **ponad 26 tys. restauracji (wzrost o 11,2% r/r) oraz blisko 25 tys. barów (wzrost o 10,3% r/r)**. Zarówno liczba restauracji jak i liczba barów jest obecnie wyraźnie wyższa niż przed pandemią.
- **Wydatki na usługi gastronomiczne w sektorze gospodarstw domowych** rosną wyraźnie szybciej niż wydatki na dobra i usługi ogółem – w 2023 r. **wzrosły nominalnie o 16,5% r/r wobec wzrostu wydatków ogółem o 11,3% r/r**.
- **W I połowie 2024 r. utrzymała się wysoka rentowność (firmy powyżej 9 pracujących) – stopa zysku brutto wyniosła 9,9%**. Stopa zysku brutto kształtowała się w tym okresie nie tylko powyżej średniej dla odpowiednich kwartałów w przedpandemicznych latach 2011-19, ale także powyżej maksymalnych wartości tego wskaźnika w tym okresie.
- Z kolei od wielu lat **rentowność mikrofirm jest wyraźnie niższa od rentowności uzyskiwanej przez firmy o liczbie powyżej 9 pracujących. W 2023 r. stopa zysku brutto w grupie mikrofirm mających osobowość prawną wyniosła 2,9%** i wyraźnie obniżyła się w stosunku do poprzedniego roku. Natomiast w grupie firm o liczbie pracujących powyżej 9 osób stopa zysku brutto wyniosła 9,2% i była taka sama jak rok wcześniej.
- **W roku 2025 r. branża pozostanie w dobrej sytuacji finansowej, choć prawdopodobne jest stopniowe obniżanie się rentowności w kierunku średniej przedpandemicznej.**
- W scenariuszu bazowym przewidujemy, że w 2025 r. tempo wzrostu popytu na usługi w sektorze restauracyjnym będzie stabilne, co jest spójne z **naszym scenariuszem zmian dynamiki konsumpcji prywatnej – wzrost o 4,0% w 2024 r. oraz nieco wolniejszy wzrost o 3,3% w 2025 r. po spadku o 0,3% w 2023 r.** Będzie temu sprzyjała stabilna sytuacja na rynku pracy z utrzymaniem stopy bezrobocia na poziomie na poziomie 5,2%-5,3% w I. 2024-25.
- W latach 2024-25 oczekujemy niższej dynamiki wzrostu przychodów w sektorze gastronomicznym co będzie związane z oczekiwanym wyraźnym obniżeniem wzrostu cen usług gastronomicznych (w kierunku 5% r/r z poziomu 13%-15% r/r w I. 2022-23). Niższa będzie też jednak dynamika wzrostu kosztów, w tym najistotniejszych – cen żywności oraz kosztów wynagrodzeń.

Biuro Analiz Makroekonomicznych
i Sektorowych
bosbank.analizy@bosbank.pl

Łukasz Tarnawa
Główny Ekonomista
+48 696 405 159
lukasz.tarnawa@bosbank.pl

Marcin Peterlik
Ekonomista
+48 515 011 621
marcin.peterlik@bosbank.pl

SYTUACJA BIEŻĄCA

Podstawowe informacje

- Działalność restauracji i innych stałych placówek gastronomicznych (PKD 56.10) obejmuje przygotowywanie i podawanie posiłków w lokalu, sprzedaż posiłków na wynos oraz dostarczanie ich na zamówienie telefoniczne lub internetowe. Do branży zaliczają się m.in.:

- restauracje, w tym typu fast-food,
- bary mleczne i bary szybkiej obsługi,
- pizzerie,
- kawiarnie,
- ruchome punkty gastronomiczne, np. food-trucki.

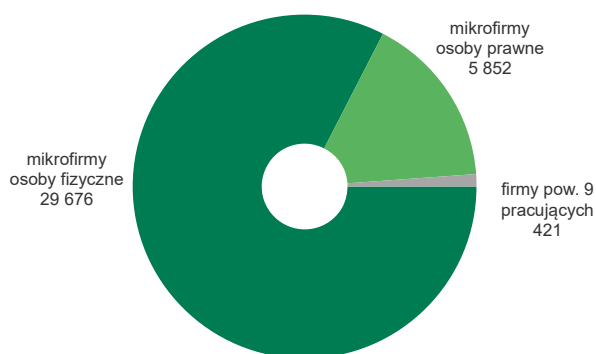
- Restauracje i bary – najistotniejsze z punktu widzenia omawianej branży – stanowią łącznie prawie 55% wszystkich placówek gastronomicznych.

- Branża nie obejmuje natomiast działalności cateringowej, placówek gastronomicznych działających w obiektach sportowych, stołówek i kawiarni w zakładach pracy, szkołach, szpitalach itp. Do branży nie zalicza się placówek nastawionych na podawanie napojów – pubów, piwiarni, koktajlbarów.

- Branża pod względem liczby podmiotów zdominowana jest przez mikrofirmy (poniżej 10 pracujących), których szacunkowa liczba w 2023 r. wynosiła ponad 35 tys.,** z czego ok. 30 tys. to osoby fizyczne lub spółki cywilne, a pozostałe to mikrofirmy mające osobowość prawną

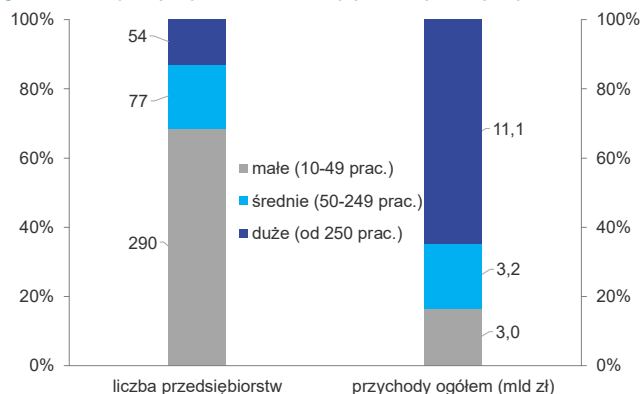
- Na koniec 2023 r. w branży działało ponad 420 firm zatrudniających powyżej 9 osób,** co oznacza, że ich liczba, po spadku w I. 2020–22, powróciła do poziomu sprzed pandemii (430 firm w 2019 r.). W tej grupie liczbowo dominują małe firmy (ok. 70% podmiotów), ale pod względem generowanych przychodów kluczową grupą są duże firmy (zatrudniające 250 i więcej pracowników) – 54 firm generują 60% udziału przychodów firm zatrudniających ponad 9 pracowników.

Struktura branży restauracyjnej pod względem liczby firm (wszystkie firmy, 2023)

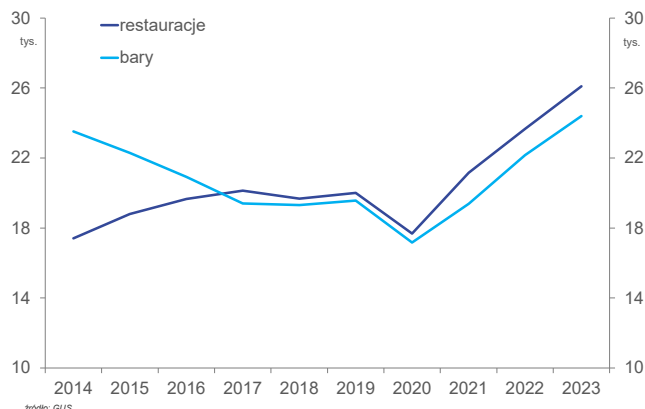
źródło: GUS

Struktura branży restauracyjnej pod względem liczby firm i generowanych przychodów (firmy pow. 9 pracujących, 2023)

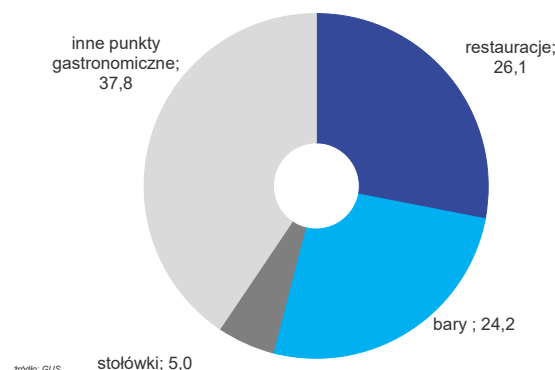

źródło: GUS

Liczba restauracji i barów

Liczba placówek gastronomicznych (w tys.; 2023)

- Branżę restauracyjną cechuje duża rotacja firm prowadzących placówki gastronomiczne – dotyczy to głównie grupy najmniejszych firm. Według danych Dan&Bradstreet Poland, w 2023 r. działalność zawiesiło ponad 4 tys. firm z branży restauracyjnej, a w I poł. 2024 r. było ponad 1,2 tys. takich przypadków.

Liczba placówek gastronomicznych nadal rośnie

- Rok 2023 był trzecim z rzędu, w którym po kryzysie pandemicznym, liczba funkcjonujących w Polsce restauracji i barów¹ wzrosła. Według danych GUS, **na koniec 2023 r. działało ponad 26 tys. restauracji (wzrost o 11,2% r/r) oraz niecałe 25 tys. barów (wzrost o 10,3% r/r)**. Zarówno liczba restauracji jak i liczba barów jest obecnie wyraźnie wyższa niż przed pandemią.

Umiarkowany wzrost liczby klientów i wartości rachunku

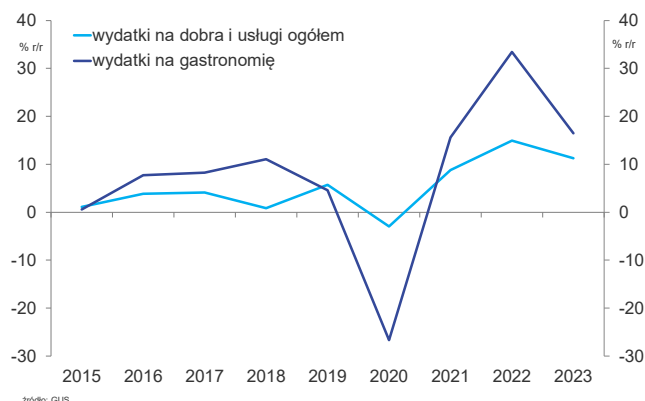
- Według danych firmy Dotykacka (dostawcy systemów POS do obsługi klientów w punktach gastronomicznych), w szeroko zdefiniowanym sektorze gastronomicznym liczba klientów (wystawionych rachunków) wzrosła o ok. 6% r/r w I poł. 2023 r. oraz o 4% r/r w II poł. 2023 r. Jednocześnie w 2023 r. wzrosła też – o ponad 10% r/r – średnia wartość rachunku.
- Umiarkowany wzrost liczby klientów utrzymał się w I poł. 2024 r. – w I kw. liczba ta wzrosła o 2% r/r, a w II kw. o 8% r/r. Z kolei średnia wartość rachunku w lokalu wzrosła w I kw. 2024 r. o 6% r/r, a w II kw. o 1% r/r (było to odpowiednio 55 zł oraz 50 zł).

W I. 2021–23 wydatki na gastronomię rosły szybciej niż wydatki ogółem

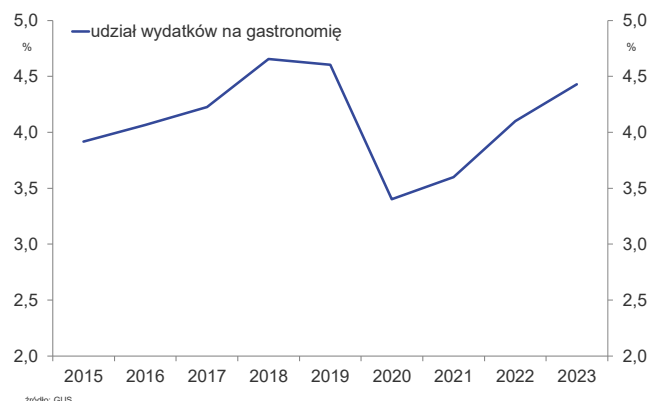
- **W 2023 r. wydatki na usługi gastronomiczne w sektorze gospodarstw domowych nadal rosły wyraźnie szybciej niż wydatki na dobra i usługi ogółem – nominalnie 16,5% r/r wobec 11,3% r/r.** Różnica nie była już tak duża jak w I. 2021–22, kiedy tempo wzrostu wydatków na gastronomię było ponad dwukrotnie wyższe niż tempo wzrostu wydatków ogółem. Wówczas następowała skokowa odbudowa popytu na usługi gastronomiczne po jego pandemicznym załamaniu. W 2023 r. zjawisko to miało już znacznie mniejszy wpływ na wydatki w sektorze gastronomicznym.

¹ Dotyczy liczby placówek, nie liczby firm. Jedna firma może prowadzić więcej niż jedną placówkę gastronomiczną.

Zmiana wydatków gospodarstw domowych ogółem i na usługi gastronomiczne (nominalnie)

Udział wydatków na usługi gastronomiczne w wydatkach ogółem gospodarstw domowych

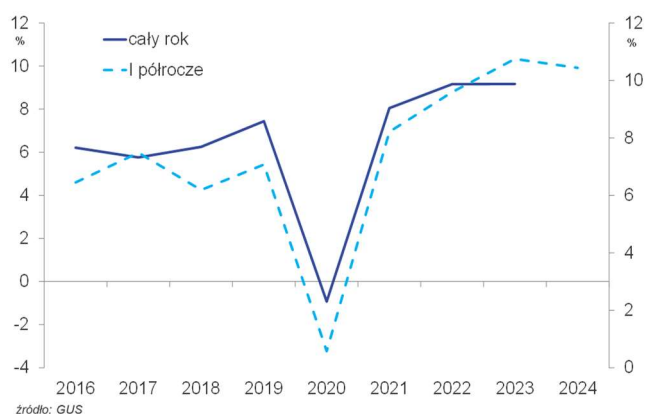

- **Udział wydatków na usługi gastronomiczne w budżetach gospodarstw domowych w 2023 r. po raz kolejny wzrósł** – wyniósł 4,4% wydatków na wszystkie dobra i usługi konsumpcyjne. Udział ten jest już bardzo bliski poziomowi sprzed pandemii, kiedy to w l. 2018–19 wynosił 4,6%–4,7%. Według danych GUS **nominalnie miesięczne wydatki na cele gastronomiczne na 1 osobę wynosiły 70 zł w 2023 r.** wobec 60 zł w 2022 r. oraz 55 zł w 2019 r. przed wybuchem pandemii.

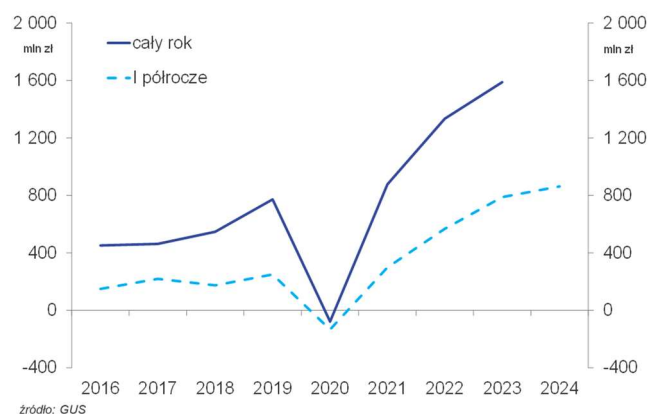
W I połowie 2024 r. utrzymała się wysoka rentowność w podmiotach zatrudniających więcej niż 9 pracowników

- **W I połowie 2024 r. w firmach w branży restauracyjnej zatrudniających powyżej 9 osób utrzymała się wysoka rentowność** – stopa zysku brutto wyniosła 9,9% wobec 10,3% w I połowie poprzedniego roku oraz 9,2% w 2023 r. Po pandemicznym załamaniu, od 2021 r. stopa zysku brutto w branży restauracyjnej utrzymuje się na poziomie wyższym niż przed pandemią. Warto ponownie podkreślić, że analizowane dane finansowe obejmują tylko wycinek branży restauracyjnej, która zdominowana jest przez mikrofirmy – podmioty zatrudniające więcej niż 9 osób prowadzą jedynie 22% restauracji oraz 25% barów.

Stopa zysku brutto (firmy pow. 9 pracujących)

Wynik finansowy brutto (firmy pow. 9 pracujących)

- W I połowie 2024 r. branża restauracyjna wypracowała wynik finansowy brutto w wysokości ponad 860 mln zł, wobec niecałych 800 mln zł w tym samym okresie ubiegłego roku. Tym samym I półrocze 2024 r. było kolejnym po pandemii, w którym wynik finansowy brutto w branży powiększył się. Biorąc pod uwagę historyczną relację pomiędzy wynikami branży w I połowie roku i w całym roku, można przyjąć z wysokim prawdopodobieństwem, że w całym 2024 r. wynik finansowy brutto będzie wyższy niż ubiegłoroczne 1,6 mld zł.

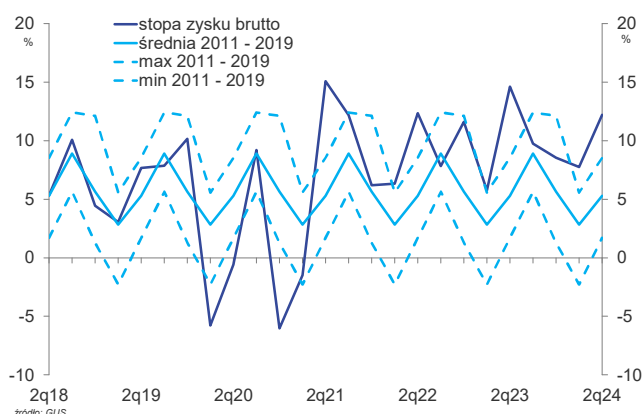
- W I połowie 2024 r. udział firm rentownych wyniósł 75% i był nieco wyższy niż w tym samym okresie poprzedniego roku (72%). Odsetek firm rentownych na koniec roku jest jednak w branży restauracyjnej zawsze nieco wyższy na koniec roku, dlatego można przypuszczać, że na koniec 2024 r. przekroczy on ubiegłoroczne 80%.

...a kwartalne wyniki średnich i dużych w okolicach przedpandemicznych maksimów

- W II kw. 2024 r. stopa zysku brutto w firmach zatrudniających powyżej 49 pracowników wyniosła 12,2% i była nieco niższa niż rok wcześniej, kiedy to wynosiła 14,6%. Wynik finansowy brutto w grupie firm średnich i dużych w II kw. 2024 r. zbliżył się do 500 mln zł i był nieznacznie niższy niż w II kw. poprzedniego roku (530 mln zł). **Zastrzec jednak należy, że w strukturze wyniku finansowego w II kw. duże znaczenie miał wyraźnie wyższy niż w poprzednich kwartałach wynik na operacjach finansowych, co może być efektem jednorazowym i może oznaczać, że w kolejnych kwartałach wynik finansowy będzie niższy.**

- Mimo tego zastrzeżenia oceniamy, że **wyniki finansowe w ujęciu kwartalnym potwierdzają dobrą bieżącą sytuację branży restauracyjnej.** W I połowie roku 2024 r. stopa zysku brutto średnich i dużych firm ukształtowała się bowiem zarówno powyżej średniej dla odpowiednich kwartałów w przedpandemicznych latach 2011-19, jak i powyżej maksymalnych wartości tego wskaźnika w tym okresie.

Kwartałna stopa zysku brutto (firmy pow. 49 pracujących)

Kwartałny wynik finansowy i jego struktura (firmy pow. 49 pracujących)

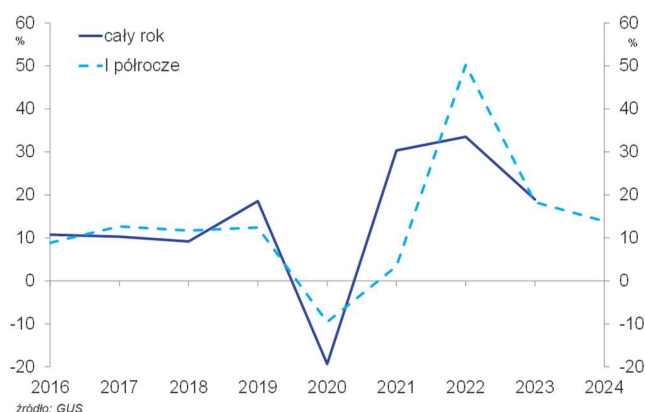
W I połowie 2024 r. wzrost przychodów i kosztów w podobnej skali...

- Utrzymanie wysokiej rentowności w I poł. 2024 r. na ubiegłorocznym poziomie było pochodną tego, że w tym okresie w firmach pow. 9 pracujących **przychody ogółem i koszty ogółem wzrosły w branży nominalnie w podobnej skali – było to odpowiednio 13,9% r/r oraz 14,4% r/r.**
- W I poł. 2024 r., podobnie jak miało to miejsce w roku 2023, tempo wzrostu przychodów w branży restauracyjnej obniżyło się. Wynikało to po pierwsze z wysokiej bazy odniesienia (w 2022 r. przychody wzrosły bardzo dynamicznie w efekcie odbicia postpandemicznego) oraz z wolniejszego tempa wzrostu cen.

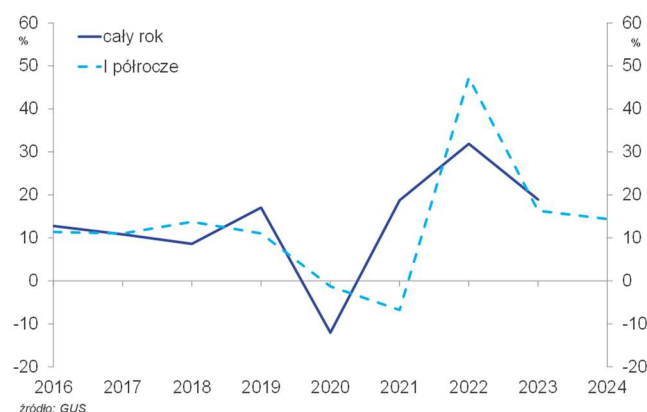
W II kwartale koszty w średnich i dużych firmach wzrosły nieco szybciej niż przychody

- **W II kw. 2024 r. tempo wzrostu kosztów firmy zatrudniających powyżej 49 pracowników nieznacznie przewyższyło tempo wzrostu przychodów – koszty wzrosły bowiem o 12,7% r/r przy wzroście przychodów o 9,6% r/r.** Skutkowało to nieznacznym wzrostem wskaźnika poziomu kosztów w stosunku do II kw. poprzedniego roku – 87,8% wobec 85,4%, choć w stosunku do I kw. 2024 r. wskaźnik poziomu kosztów nieznacznie się obniżył.

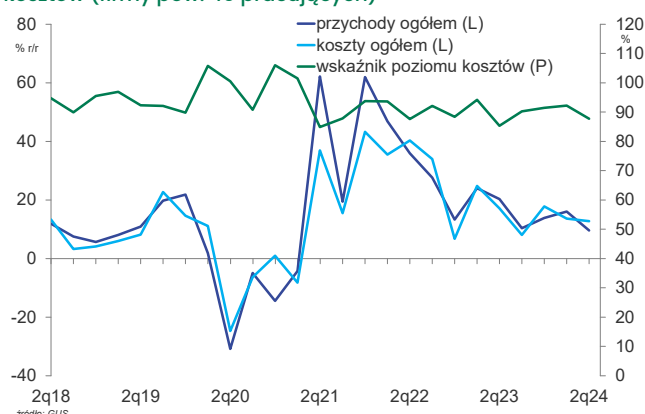
Zmiana przychodów ogółem (firmy pow. 9 pracujących)

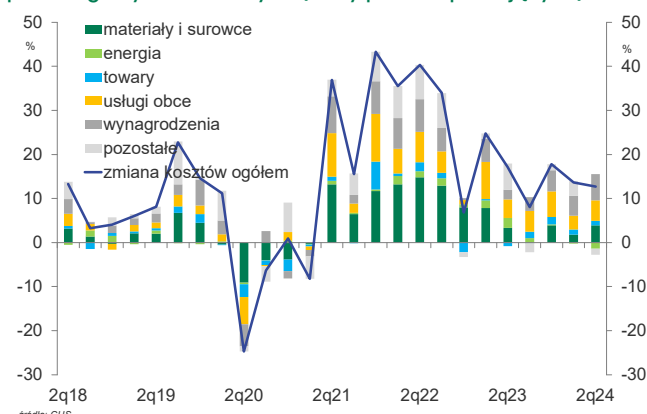
Zmiana kosztów ogółem (firmy pow. 9 pracujących)

Kwartalna zmiana przychodów, kosztów i wskaźnik poziomu kosztów (firmy pow. 49 pracujących)

Kwartalna zmiana kosztów ogółem i kontrybucja ich poszczególnych składowych (firmy pow. 49 pracujących)

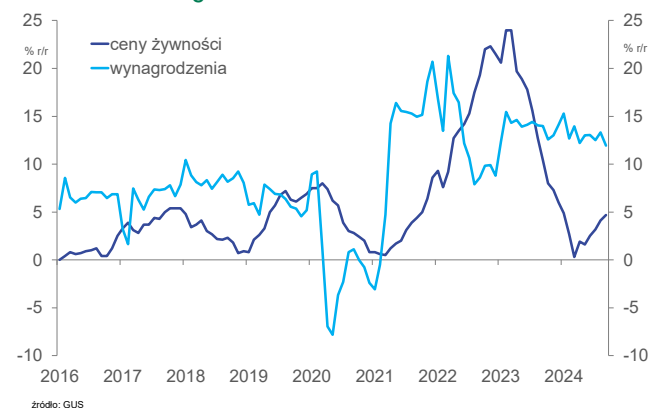

- W II kw. – podobnie jak w całej I poł. 2024 r. – nie zaszły istotne zmiany w zakresie kontrybucji poszczególnych składowych kosztów prowadzenia działalności do wzrostu kosztów ogółem. Na wzrost kosztów wpływały ich trzy najważniejsze składowe – koszty usług obcych, wynagrodzeń oraz zużycia materiałów i surowców (w tym wypadku przede wszystkim żywności). Uwagę zwraca jedynie ujemna kontrybucja kosztów zużycia energii – sytuacja taka nie występowała w ostatnim czasie, choć pamiętać należy, że wpływ zmiany tego elementu kosztów na koszty ogółem nie jest w branży restauracyjnej znaczący.

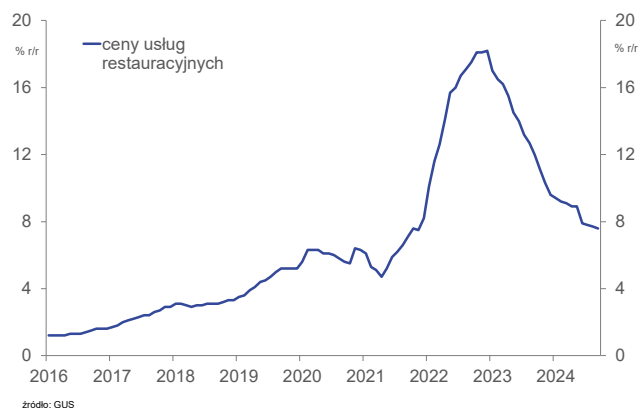
Szoki kosztowe zostały zrekompensowane wzrostem cen usług gastronomicznych

- W latach ubiegłych sektor restauracyjny narażony był na szoki kosztowe, związane przede wszystkim ze wzrostem cen żywności w I. 2022-23 (szczyt na początku 2023 r. na poziomie 24% r/r) oraz wzrostem wynagrodzeń będącym efektem ich postpandemicznego odbicia w I. 2021-22, a także podwyższenia płacy minimalnej. Wzrost kosztów rekompensowany był jednak skutecznie wzrostem cen usług restauracyjnych i rosnącym wolumenem sprzedaży.
- Od zakończenia pandemii w sektorze zakwaterowania i gastronomii utrzymuje się wysokie tempo wzrostu wynagrodzeń – w I. 2021-22 wynosiło ono ok. 12% r/r, a w 2023 r. przekroczyło 13% r/r. W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 2024 r. wzrost wynagrodzeń jeszcze przyspieszył – wyniósł 14% r/r.
- Okres dostosowania po ostatnich szokach w obszarze cen żywności praktycznie dobiegł końca. Ceny żywności, które są bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na koszty prowadzenia działalności restauracyjnej, w II poł. 2024 r. rosną co prawda szybciej (we wrześniu były wyższe o 4,7% r/r² wobec lokalnego minimum w marcu na poziomie 0,3% r/r), ale ich dynamika jest wciąż znacząco niższa niż we wspomnianym okresie 2022/23.
- **W tej sytuacji, kluczowym czynnikiem, który w najbliższym czasie wpłynie na wyniki finansowe branży restauracyjnej będzie kształtowanie się strony przychodowej, a więc popytu na usługi restauracyjne.**

Zmiana cen żywności oraz dynamika wynagrodzeń w sektorze zakwaterowania i gastronomii

Ceny usług restauracyjnych

² Powodem wzrostu cen żywności w 2024 r. jest przywrócenie w kwietniu podstawowej stawki VAT na żywność na poziomie 5% i trwający w kolejnych miesiącach proces dostosowywania cen żywności, szczególnie żywności przetworzonej.

Rentowność mikrofirm na tle podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób

Stopa zysku brutto
(%)

	mikrofirmy (osoby prawne)	firmy pow. 9 osób
2014	6,8	4,7
2015	-0,5	7,9
2016	-1,3	6,2
2017	4,2	5,8
2018	3,9	6,3
2019	-0,2	7,4
2020	-8,3	-0,9
2021	0,4	8,1
2022	5,9	9,2
2023	2,9	9,2

Źródło: GUS

Wyniki mikrofirm wyraźnie słabsze niż wyniki większych podmiotów

- Od wielu lat rentowność mikrofirm, które dominują liczbowo w branży restauracyjnej jest wyraźnie niższa od rentowności uzyskiwanej przez firmy o liczbie powyżej 9 pracujących. **W 2023 r. stopa zysku brutto w grupie mikrofirm mających osobowość prawną³ wyniosła 2,9%** i wyraźnie obniżyła się w stosunku do poprzedniego roku. Natomiast **w grupie firm o liczbie pracujących powyżej 9 osób stopa zysku brutto wyniosła 9,2%** i była taka sama jak rok wcześniej.
- Zastrzec należy, że zakres danych finansowych dot. mikrofirm jest bardzo ograniczony – dane te dostępne są jedynie w ujęciu rocznym, pochodzą z rocznego badania ankietowego prowadzonego przez GUS na losowej próbkce mikroprzedsiębiorstw i publikowane są z prawie rocznym opóźnieniem (dane nt. danego roku dostępne są dopiero pod koniec kolejnego roku).

Rośnie zadłużenie branży

- Według danych BIG Info Monitor, na koniec I półrocza wartość przeterminowanych zobowiązań wynosiła ponad 770 mln zł dla restauracji i innych stałych placówek restauracyjnych oraz prawie 130 mln zł dla ruchomych punktów gastronomicznych. W przypadku pierwszej grupy podmiotów oznacza to wzrost o 12% r/r, a w przypadku drugiej grupy wzrost ponad trzykrotny.
- Przeterminowane zadłużenie na koniec I półrocza 2024 r. dotyczyło ponad 8,5 tys. firm prowadzących stałe placówki gastronomiczne i ponad 500 firm prowadzących placówki ruchome. **Średnia wartość przeterminowanego zadłużenia w branży restauracyjnej w I połowie 2024 r. wynosiła 93 tys. zł.**

³ Z analizy wyłączone mikrofirmy bez osobowości prawnej (osoby fizyczne, spółki cywilne) z uwagi na różnice w rachunkowości uniemożliwiające porównanie z innymi podmiotami.

PERSPEKTYWY, CZYNNIKI RYZYKA

Sytuacja makroekonomiczna w 2025 r. nieco mniej korzystna dla restauracji niż w 2024 r.

- W scenariuszu bazowym przewidujemy, że w 2025 r. tempo wzrostu popytu na usługi w sektorze restauracyjnym będzie stabilne, co jest spójne z **naszym scenariuszem zmian dynamiki konsumpcji prywatnej – wzrost o 4,0% w 2024 r. oraz nieco wolniejszy wzrost o 3,3% w 2025 r. po spadku o 0,3% w 2023 r.**⁴ Będzie temu sprzyjała stabilna sytuacja na rynku pracy z utrzymaniem stopy bezrobocia na poziomie na poziomie 5,2%-5,3% w l. 2024-25.
- Jednocześnie oczekujemy wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych do 3,2% w 2025 r. (efekt wyraźnego spowolnienia tempa wzrostu nominalnych dochodów, przy nieco wyższej inflacji) wobec szacowanego wzrostu o 10,6% w 2024 r. (wynik znaczącego spadku inflacji w stosunku do 2023 r. przy utrzymaniu wysokiego nominalnego wzrostu dochodów). Natomiast, tak jak skokowy wzrost dynamiki realnych dochodów do dwucyfrowego poziomu nie przyczynił się do adekwatnego przyspieszania konsumpcji w 2024 r. (w wyniku wzrostu oszczędności), tak i oczekujemy, że przez efekt wygładzania konsumpcji w 2025 r. spowolnienie dynamiki popytu gospodarstw domowych (w tym na usługi restauracyjne) będzie mniejsze wobec skali wyhamowania realnych dochodów do dyspozycji.
- Oceniamy, że będzie postępować wzrost udziału wydatków na gastronomię w budżetach gospodarstw domowych i w 2025 r. powróci on do poziomu sprzed pandemii – czyli w okolice 4,7% wydatków ogółem z 4,4% w 2023 r.

Lepsza koniunktura w turystyce wsparciem dla restauracji

- Czynnikiem pozytywnie oddziałującym na sytuację w sektorze restauracyjnym będzie w najbliższych latach coraz lepsza koniunktura w sektorze turystycznym. **Dotyczy to jednak przede wszystkim tej części sektora, której działalność skoncentrowana jest w ośrodkach turystycznych – w największych atrakcyjnych turystycznie miastach (Warszawa, Kraków, Wrocław, Trójmiasto) oraz w miejscowościach wypoczynkowych.**
- Rok 2024 jest kolejnym, w którym po pandemicznym załamaniu, zwiększyła się liczba turystów – w okresie od stycznia do sierpnia liczba turystów⁵ wzrosła o 5,5% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Oznacza to, że w 2024 r. utrzymuje się tempo wzrostu liczby turystów z 2023 r., w którym wyniosło 5,8%. W naszej ocenie w 2025 r. spodziewać się należy wzrostu ruchu turystycznego w podobnej lub tylko nieco mniejszej skali. **Rosnący ruch będzie czynnikiem pozytywnie wpływającym na popyt w sektorze restauracyjnym.**

⁴ Przy prognozowanym przez nas wzroście PKB o 2,8% w 2024 r. oraz o 3,3% w 2025 r.

⁵ Liczba osób korzystających z noclegów w obiektach posiadających co najmniej 10 miejsc noclegowych

Rentowność branży obniży się, ale pozostanie na solidnym poziomie. Obniży się dynamika przychodów...

- W naszej ocenie, do końca 2024 r. w branży restauracyjnej (w firmach pow. 9 pracujących) utrzymywały się będą dobre wyniki finansowe – **stopa zysku brutto powinna ukształtować się na poziomie zbliżonym do odnotowanego w 2023 r. oraz w I poł. 2024 r. (8%–10%).**
- **W roku 2025 r. prawdopodobne jest stopniowe obniżanie się rentowności w kierunku średniej przedpandemicznej (z bieżącego wysokiego poziomu), co będzie nadal solidnym wynikiem.**
- W latach 2024–25 oczekujemy niższej dynamiki wzrostu przychodów w sektorze gastronomicznym w następstwie lekkiego obniżenia dynamiki popytu oraz niższej dynamiki cen usług gastronomicznych (w kierunku 5% r/r z poziomu 13%–15% r/r w I. 2022–23).

...przy niższym wzroście kosztów

- **Oczekujemy, że dynamika kosztów jednostkowych głównych składowych kosztów firm restauracyjnych obniży się w 2025 r. wobec 2024 r.**

- Oczekujemy, że wzrost cen żywności, który jest jednym z ważniejszych czynników kosztowych w branży restauracyjnej, **w 2024 r. wyniesie 3,3%, a rok później 5,1%, a więc będzie znacznie niższy niż w okresie gwałtownego wzrostu w I. 2022–23.**

- Dynamika płac nadal pozostawać będzie bardzo ważnym czynnikiem po stronie kosztowej, ale będzie ona już wyraźnie niższa niż w ostatnich latach. **W 2025 r. dynamika płac w sektorze restauracyjnym obniży w kierunku 8%–9% r/r wobec ponad 13% w 2024 r.** W podobny sposób zmieni się również dynamika wzrostu cen usług obcych, stanowiących podobnie jak płace, ważny element kosztów w sektorze restauracyjnych. Wyniki najnowszego badania NBP w sektorze przedsiębiorstw (Szybki Monitoring) potwierdzają postępowanie trendu obniżenia dynamiki wynagrodzeń.

- **Jednym z czynników wzrostu płac w 2025 r. będzie wzrost płacy minimalnej, choć już nie tak duży jak w 2024 r.** Od 1 lipca 2024 r. ustawowa płaca minimalna wynosi 4300 zł brutto, a minimalna stawka godzinowa 28,10 zł brutto. W stosunku do poziomu z 1 lipca 2023 r. oznacza to wzrost płacy minimalnej o 700 zł, czyli o 19,4% r/r i wzrost stawki godzinowej o 19,5% r/r. W połowie czerwca rząd przyjął propozycję określającą poziom minimalnego wynagrodzenia w 2025 r. – od 1 stycznia ma ono wzrosnąć do 4626 zł, a więc o 326 zł w stosunku do poziomu z lipca 2024 r. (+7,6%).

- Wyniki badania opublikowanego w najnowszym raporcie „Rynek Gastronomiczny w Polsce⁶” potwierdzają, że wg ankietowanych **podmiotów z branży presja kosztowa w branży gastronomicznej zmniejsza się – w 2024 r. na wysokie koszty działalności wskazało 52% badanych podmiotów, podczas gdy rok wcześniej odsetek ten wynosił 71%. Wśród głównych elementów wysokich kosztów prowadzonej działalności wskazywane są koszty półproduktów i żywności, czynsze za wynajem lokali, opłaty za media oraz koszty wynagrodzeń. Wyraźnie malejący odsetek firm wskazujących wysokie koszty jako barierę**

⁶ Badanie zostało przeprowadzone przez firmę PMR na przełomie kwietnia i maja 2024 r. wśród prawie 600 firm z sektora hotelarsko-gastronomicznego.

działalności wynika zarówno z bieżącego obniżenia dynamiki kosztów, jak i z adaptacji firm gastronomicznych do funkcjonowania w warunkach wysokich kosztów.

Konkurencja ze strony sklepów i cateringu...

- Dla firm z branży gastronomicznej coraz większym wyzwaniem staje się sklepowa gastronomia i oferowane w jej ramach produkty typu *food-to-go* – najczęściej hot-dogi, zapiekanki, pizza oraz inne dania gotowe, a także przygotowywane na miejscu napoje (kawa, herbata, świeżo wyciskane soki). W ostatnim czasie na ten segment rynku na dużą skalę weszła np. sieć sklepowa Żabka.
- Sklepowa gastronomia nie jest oczywiście dokładnym substytutem gastronomii restauracyjnej (nie ma w niej chociażby elementu wspólnego spożywania posiłku w większym gronie), ale w pewnych segmentach na coraz większą skalę odbiera klientów lokalom gastronomicznym.
- Drugim **segmentem rynku stanowiącym coraz poważniejszą konkurencję dla restauracji jest catering indywidualny (dietetyczny)**, czyli najczęściej całodzienny zestaw posiłków dostarczanych bezpośrednio do domów klientów. W tym przypadku także nie jest to dokładny substytut wyjścia do restauracji, ale ma jego pewne cechy, jak chociażby możliwość wyboru różnorodnych posiłków często trudnych do samodzielnego przyrządzenia.

...symptomem zmian strukturalnych na rynku gastronomicznym

- Rozwój sklepowej gastronomii, cateringu indywidualnego, a także barów szybkiej obsługi jest przejawem trwającej zmiany strukturalnej na rynku gastronomicznym. Jest to związane z wchodzeniem na rynek tzw. pokolenia Z (osób urodzonych po 1995 r.), które w dużej części preferuje szybki, niezobowiązujący styl spożywania posiłków indywidualnie lub w gronie rodzinnym czy znajomych. W dłuższym okresie, dla sektora tradycyjnych restauracji będzie oznaczało to spadek udziału w rynku gastronomicznym, choć niektóre rodzaje usług restauracyjnych pozostaną odporne na ten trend (np. spotkania biznesowe, uroczystości rodzinne, restauracje hotelowe).
- Z drugiej strony, zmiana pokoleniowa klientów branży gastronomicznej jeszcze nasilił widoczny od czasu pandemii bardzo wyraźny trend cyfryzacji branży restauracyjnej, przejawiający się przede wszystkim rozwojem nowych kanałów dystrybucji posiłków w postaci zintegrowanych internetowych platform gastronomicznych (Pyszne.pl, Ubereats, Glovo itp.). Sprzedaż posiłków poprzez tego typu platformy (z dowozem lub odbiorem osobistym) stanowi już obecnie dla wielu placówek gastronomicznych bardzo ważne źródło przychodów i w coraz większym stopniu stawała się będzie motorem napędowym rozwoju branży.

Wskaźniki finansowe – 56.10 wg PKD 2007

Wskaźnik		2018	2019	2020	2021	2022	2023	I poł. 2022	I poł. 2023	I poł. 2024
Przychody ogółem	<i>mln zł</i>	8 749	10 371	8 364	10 902	14 556	17 311	6 451	7 632	8 691
Koszty ogółem	<i>mln zł</i>	8 202	9 599	8 442	10 025	13 222	15 723	5 884	6 844	7 829
Wynik finansowy brutto	<i>mln zł</i>	546	772	-78	877	1 334	1 588	567	788	863
Zmiana przychodów ogółem	% r/r	9,2	18,5	-19,4	30,3	33,5	18,9	50,2	18,3	13,9
Zmiana kosztów ogółem	% r/r	8,6	17,0	-12,1	18,7	31,9	18,9	47,3	16,3	14,4
Stopa zysku brutto	%	6,3	7,4	-0,9	8,1	9,2	9,2	8,8	10,3	9,9
Rentowność sprzedaży	%	7,0	8,0	0,1	5,6	7,5	8,2	8,4	8,8	7,7
ROA	%	6,2	8,0	-1,4	8,1	12,1	12,7	11,0	13,6	13,6
ROE	%	11,9	15,6	-3,0	15,7	22,1	22,2	22,7	23,6	22,4
Wsk. płynności (CR)	-	1,3	1,3	1,0	1,1	1,1	1,2	1,0	1,2	1,5
Wsk. podwyższonej płynności (QR)	-	1,2	1,2	0,9	1,0	1,0	1,1	0,9	1,1	1,4
Rotacja zapasów	<i>dni</i>	6	7	7	6	5	5	6	6	5
Cykl należności	<i>dni</i>	13	14	15	16	16	14	10	17	13
Rotacja zobowiązań	<i>dni</i>	21	22	23	24	25	22	23	22	20
Współczynnik długu (DR)	%	48	48	52	49	45	43	52	42	40
Wskaźnik obsługi długu	-	0,4	0,5	0,2	0,5	0,8	1,0	0,3	0,5	0,6
Udział kapitału wł. w fin. majątku (ETA)	%	52	52	48	51	55	57	48	58	60
Dług netto/EBITDA	-	161	121	288	113	70	41	169	108	69
Marża EBITDA	%	11,8	12,8	6,1	10,5	11,3	11,6	12,3	12,4	11,3
Liczba przedsiębiorstw		408	431	406	383	369	421	320	368	422
Udział przedsiębiorstw rentownych	%	78	79	45	70	79	80	64	72	75

Rozkład decylowy wskaźników finansowych (I poł. 2024)

Wskaźnik		D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9
Przychody ogółem	<i>mln zł</i>	1	2	3	3	4	6	10	23	40
Stopa zysku brutto	%	-7,2	-1,6	1,5	3,0	5,1	6,8	9,5	13,4	20,1
Rentowność sprzedaży	%	-8,5	-2,6	1,1	2,9	4,6	6,4	9,1	13,3	18,9
ROA	%	-19,9	-3,3	1,7	6,1	12,2	16,9	25,5	40,2	62,8
ROE	%	-1 098	-31,7	-4,2	6,9	16,3	26,6	47,8	71,6	113,5
Wsk. płynności (CR)	-	0,5	0,8	1,0	1,2	1,6	1,9	2,4	3,2	5,4
Wsk. podwyższonej płynności (QR)	-	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,7	2,2	2,8	5,0
Rotacja zapasów	<i>dni</i>	0	2	2	2	4	5	8	12	19
Cykl należności	<i>dni</i>	0	1	3	4	5	9	15	24	47
Rotacja zobowiązań	<i>dni</i>	5	9	12	13	15	18	23	32	58
Współczynnik długu (DR)	%	13	23	34	46	57	63	74	91	129
Wskaźnik obsługi długu	-	-0,4	0,1	0,2	0,4	0,8	2,1	17,9	711,8	.
Udział kapitału wł. w fin. majątku (ETA)	%	-29	9	26	37	44	54	66	77	87
Dług netto/EBITDA	-	-1 844	-546	-256	-145	-59	-5	7	143	344
Marża EBITDA	%	-6,5	0,0	3,5	5,7	7,8	9,3	11,4	15,1	21,6

Powyższa tabela pozwala na spozycjonowanie wskaźników finansowych konkretnego przedsiębiorstwa na tle rozkładu decylowego w branży. D1 to pierwszy decyl - 10% firm objętych badaniem osiąga wartość wskaźnika niższą lub równą D1. D2 to drugi decyl, czyli analogiczna wartość jaką osiąga 20% firm; D3 - 30% firm itd.

Źródło: GUS, Pont-Info (dane dla firm pow. 9 pracujących)

Definicje wskaźników

Nazwa	Wzór
Stopa zysku brutto	wynik finansowy brutto / przychody ogółem
Rentowność sprzedaży	wynik finansowy ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży
Stopa rentowności aktywów (ROA)	wynik finansowy netto / aktywa całkowite
Stopa rentowności kapitału własnego (ROE)	wynik finansowy netto / kapitał własny
Wskaźnik płynności (CR)	majątek obrotowy / zobowiązania krótkoterminowe
Wskaźnik podwyższonej płynności (QR)	(majątek obrotowy - zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe
Rotacja zapasów	(zapasy ogółem / koszty działalności operacyjnej)*liczba dni w okresie
Cykl należności	(należności z tytułu dostaw robót i usług / przychody ze sprzedaży)*liczba dni w okresie
Rotacja zobowiązań	(zobowiązania z tytułu dostaw i usług) / (koszty działalności operacyjnej)*liczba dni w okresie
Współczynnik długu (DR)	zobowiązania ogółem / aktywa całkowite
Wskaźnik obsługi długu	(wynik finansowy brutto + odsetki + amortyzacja - obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego) / (odsetki + kredyty bankowe + pożyczki, obligacje i inne papiery wartościowe)
Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku (ETA)	kapitał własny / aktywa całkowite
Dług netto/EBITDA	(zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji dłużnych papierów wartościowych - środki pieniężne i inne aktywa pieniężne) / (wynik finansowy na działalności operacyjnej + amortyzacja)
Marża EBITDA	(wynik finansowy ze sprzedaży + amortyzacja) / przychody ze sprzedaży

WAŻNA INFORMACJA: Niniejszy materiał ma charakter prognozy, został opracowany wyłącznie w celu informacyjnym i nie może być traktowany jako doradztwo ani porada inwestycyjna. W szczególności nie może być traktowany jako oferta lub rekomendacja do zawierania jakichkolwiek transakcji. Nie jest to forma reklamy ani oferta sprzedaży jakiegokolwiek usługi oferowanej przez BOŚ Bank. Przedstawione w niniejszej publikacji opinie i prognozy są wyrazem niezależnej oceny autorów w momencie ich wydania i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Informacje, w tym dane statystyczne, zawarte w materiale pochodzą z ogólnie dostępnych, wiarygodnych źródeł, jednak BOŚ Bank nie może zagwarantować ich dokładności i pełności. BOŚ Bank nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym materiale.

Niniejszy dokument stanowi własność BOŚ Bank. Materiał może być wykorzystywany do opracowań własnych pod warunkiem powołania się na źródło. Powielanie bądź publikowanie niniejszego raportu lub jego części bez pisemnej zgody BOŚ Bank jest zabronione.

Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32, 00-832 Warszawa, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000015525 NIP: 527-020-33-13; kapitał zakładowy: 929 476 710 zł wpłacony w całości.